

**Előterjesztés Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2014. június 26-i ülésére**

Tárgy: A Dévaványára
kitelepítettekről való
megemlékezés

Tisztelt Képviselő-testület!

A Békés Megyei Karácsonyi János Honismereti Egyesület tagjai és TAGEGYESÜLETI, illetve a dévaványai egyházközségek részéről érkezett az a megkeresés, amelyben javasolják Árkus Péter Urat, Dévaványa Díszpolgárát megbízni a Dévaványára 1951-53-ban kitelepítettek és az őket befogadói családokra való méltó megemlékezéssel kapcsolatos szervezési és koordinációs feladatok elkezdésére, a megemlékezés megszervezésére.

A kezdeményezők a képviselő-testület február 27-i ülésén már első ízben tárgyalt kérelmükben kezdeményezték, hogy Dévaványán is – hasonlóan a környékbeli településekhez – történjen megemlékezés erre a történelmi igazságtalanságra, már csak azért is mert a kitelepített családok, személyek számát figyelembe véve Mezőberényt követően, Dévaványa az országban a második település ahova a legtöbb személyt telepítették ki Budapestről 1951-53-ban.

A kitelepítetteket az akkori politika a „legveszélyesebb osztályellenség” körébe sorolta. A kiválasztás szempontja származás vagy háború előtt viselt tisztség. A valódi ok: budapesti ingatlanok, jól felszerelt lakások és anyagi javak megszerzése volt az új politikai elit számára. A kitelepítettek a volt tőkés és földbirtokos osztály minden rétegéhez tartozók, az államigazgatás magas rangú tisztviselői, a hadsereg, a rendőrség tisztikarának tagjai, hozzátartozói, özvegyei voltak.

A kitelepítés minden előzetes eljárás és bírósági ítélet nélkül történt. Kiszámíthatatlanná vált, hogy kit mikor és miért hurcolnak meg. A határozatokat hajnalban kézbesítették és 24 órán belül végre is hajtották. Találón hívták az állandó éjszakai rettegések miatt ezt a „csengőfrász” időszakának. A lakást a hatóság lepecsételte, és azt hamarosan „megbízható” családok számára kiutalta.

A kitelepítés vidékre történt, a kitelepítettek befogadására a kulákoknak minősített családokat kötelezték.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet arról is, hogy a Budapestről kitelepített családokat, személyeket és az őket befogadó Dévaványai családokat számbavevő és rájuk emlékező kézirat Tóth Istvánné Seres Etelka nyugalmazott középiskolai tanárnő komoly kutatómunkájának köszönhetően elkészült, amelyen a szerző az utolsó „finomításokat” végzi. Ehhez a kutatómunkához a településen több személy és lehetőségünkhöz mérten hivatalunk is igyekezett segítséget nyújtani.

A február 27-i ülésen a Képviselő-testület szándéknyilatkozatot adott, azzal, hogy a konkrétumokról a későbbiek során hoz döntést.

Az ügyben előre lépést tulajdonképpen a Tóth Istvánné által végzett egy éve tartó kutatómunka révén született kézzel fogható kézirat jelenti.

Kérem, hogy a Képviselő-testület hozzon döntést a kérelmezők indítványáról, miszerint a konkrét szervezési teendőkkal kit bíz meg. A javaslatban szereplő Árkus Pétert, Dévaványa

Díszpolgárát (aki még nem nyilatkozott arról, hogy a szervezést elvállalja-e) vagy esetlegesen más arra alkalmas személyt, vagy pediglen nem kíván konkrét személyt megnevezni.

Kérem, hogy a Képviselő-testület hozzon döntést a javaslatot benyújtók kérelme tárgyában.

Déaványa, 2014. június 16.

Balogh Csilla
jegyző

Határozati javaslat

...../2014. (VI.26.) Dv. Kt. hat.

Déaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete felkéri / nem kéri fel Árkus Pétert, Déaványa díszpolgárát a Déaványára 1951-53-ban kitelepítettek és az őket befogadó családokra való méltó megemlékezéssel kapcsolatos szervezési feladatok elkezdésére és a megemlékezés megszervezésére.

Felelős: értelem szerint

Határidő: folyamatos